

Teza: radca prawny jako zawód zaufania publicznego

Należy mieć na względzie szczególny charakter zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego, z wykonywaniem którego wiąże się szczególny obowiązek przestrzegania prawa oraz zasad etyki i godności, a także szczególna odpowiedzialność polegająca na przyjęciu wyższych standardów zachowania dla przedstawicieli tej profesji, a także wyższy stopień świadomości prawnej.

Sygn. akt: **WO-74/17**

ORZECZENIE

z dnia 21 września 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Joanna Maruszewska

SWSD Marek Hamerlik /sprawozdawca/

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Alicji Kujawy

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 roku sprawy radcy prawnej P. P. (nr wpisu: WA- (...))

obwinionej o czyn z art.64 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art.11 ust.1 i 2 Kodeksu Etyki Rady Prawnego w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.

na skutek odwołania obrońcy obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 07 lutego 2017 roku, sygn. akt: D 77/2016, w odniesieniu do czynu zarzucanego obwinionej w punkcie 3 orzeczenia.

orzeka:

1.

zmienia punkt 3 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 65 ust. 2ba ustawy o radcach prawnych wymierza obwinionej karę pieniężną w wysokości 10.000,00 (słownie złotych: dziesięć tysięcy) zł;

2.

zmienia punkt 4 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych orzeka dodatkowo wobec obwinionej zakaz wykonywania patronatu na czas 1 (jednego) roku;

3.

w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;

4.

zasądza od obwinionej koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.200,00 zł. (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Dnia 2 października 2015 r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wpłynął wniosek radcy prawnego M. S. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec radcy prawnego P. P., w którym skarżący przedstawił zarzuty, skonkretyzowane we wszczętym przez Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie dochodzenia, zakończonym wydaniem w dniu 30 marca 2016 r. postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

Rzecznik Dyscyplinarny zarzucił obwinionej popełnienie przewinień dyscyplinarnych polegających na tym, że:

1)

w piśmie z dnia 16 lipca 2015 roku skierowanym do Prezesa Zarządu (...) S.A. M. W. sformułowała groźbę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu M. S. poprzez użycie zwrotu cyt. „O powyższych działaniach odrębnym pismem w dniu datowania niniejszego pisma zamierzam poinformować Okręgową Izbę Radców Prawnych celem wszczęcia postępowania wyjaśniającego”, tj. o czyn z art.38 ust.2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art.64 ust.1 ustawy z dnia 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.507 z późn. zm.),

2)

w okresie od dnia 16 czerwca 2015 r. do dnia 2 października 2015 r. dopuściła się naruszenia obowiązku dbałości o godność zawodu poprzez wywieranie nieuprawnionego wpływu na radcę prawnego M. S., będącego przełożonym Obwinionej w celu uzyskania korzystnych zmian w przedmiocie warunków pracy i wynagrodzenia za nią tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art.6 ust.1 i 2 w zw. z art.32 zd. pierwsze Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art.64 ust.1 ustawy z dnia 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.507 z późn. zm.),

3)

w bliżej nieokreślonym okresie czasu, jednak nie później niż do dnia 2 października 2015 r. dokonywała rejestracji wypowiedzi radcy prawnego M. S. bez jego uprzedniej zgody i wiedzy, a następnie dokonała próby wykorzystania dokonanych nagrań, co doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych M. S. tj. o dopuszczenie się przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art.11 ust.1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w związku z art.64 ust.1 ustawy z dnia 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.507 z późn. zm.).

W dniu 28 listopada 2016 r. Rzecznik Dyscyplinarny skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wniosek o ukaranie radcy prawnej.

Orzeczeniem z dnia 07 lutego 2017 roku, sygn. akt: D 77/2016 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, w sprawie prowadzonej przeciwko obwinionej P. P. niewinął obwinioną od popełnienia czynów zarzucanych jej w punktach 1 i 2 wniosku o ukaranie (punkt 1 i 2 zaskarżonego orzeczenia) oraz uznał ją winną zarzucanego w punkcie 3 wniosku o ukaranie czynu polegającego na tym, że w bliżej nieokreślonym okresie czasu, jednak nie później niż do dnia 2 października 2015 roku, dokonywała rejestracji wypowiedzi radcy prawnego M. S. bez jego uprzedniej zgody i wiedzy, a następnie dokonała próby wykorzystania dokonanych nagrań, co doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych M. S., który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych

i za ten czyn na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył obwinionej karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas jednego roku (punkt 3 zaskarżonego orzeczenia). Dodatkowo Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzekł wobec obwinionej zakaz wykonywania patronatu na czas dwóch lat (punkt 4 zaskarżonego orzeczenia) oraz obciążył obwinioną kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 3 000 zł (punkt 5 zaskarżonego orzeczenia).

Od wskazanego orzeczenia odwołanie z dnia 04 maja 2017 roku wniósł obrońca obwinionej, zaskarżając orzeczenie na korzyść obwinionej, w odniesieniu do czynu zarzucanego w punkcie 3 w całości, to jest co do winy.

Zaskarżonemu orzeczeniu obrońca obwinionej zarzucił:

1.

obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, to jest art. 410 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez nieuwzględnienie przez sąd I instancji przy orzekaniu prawidłowo ujawnionego na rozprawie w dniu 30 stycznia 2017 roku dowodu z dokumentu – materiałów ze szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi u pracodawcy obwinionej, z których wynikało, że w przypadku podejrzenia stosowania mobbingu rekomendowanym dowodem służącym wykazaniu zaistnienia mobbingu jest nagranie rozmowy – co doprowadziło do błędnego ustalenia, że nagranie przez obwinioną jej rozmowy z radcą prawnym M. S. miało na celu naruszenie jego dóbr osobistych,

2.

błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia i mające wpływ na jego treść, polegające na: przyjęciu, że obwiniona obejmowała swym zamiarem naruszenie dóbr osobistych radcy prawnego M. S., w sytuacji, gdy czyn ten miał na celu ochronę własnych dóbr osobistych obwinionej w związku z podejrzeniem stosowania wobec niej mobbingu oraz przyjęciu, że okoliczność, iż nagranie rozmowy, celem wykazania mobbingu było zalecane na szkoleniach prowadzonych przez pracodawcę obwinionej nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia odpowiedzialności dyscyplinarnej, w sytuacji, gdy szkolenie prowadzone było także dla zatrudnionych radców prawnych.

Mając na uwadze wskazane zarzuty obrońca obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionej od czynu zarzucanego w punkcie 3 wniosku o ukaranie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zakresie czynu zarzucanego w punkcie 3 wniosku o ukaranie i przekazanie sprawy, w tym zakresie, do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela i uznaje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, z tym zastrzeżeniem, że zrekonstruowany stan faktyczny sprawy uzupełnia o ujawniony na rozprawie w dniu 30 stycznia 2017 roku dowód z dokumentu w postaci materiałów szkoleniowych z przeprowadzanego u pracodawcy obwinionej szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi.

Przedmiotowy dowód wskazuje, że u pracodawcy pozwanej przeprowadzono szkolenie, z którego wynikało, że celem wykazania przesłanek mobbingu pracownik może przedstawiać nagrania rozmów z innymi pracownikami, celem dokumentowania przypadków, w których zachodziło podejrzenie stosowania mobbingu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie obrońcy obwinionej jest częściowo uzasadnione, w związku z tym zaskarżone orzeczenie zostało zmienione w zakresie kary wymierzonej obwinionej.

Rację ma wnoszący odwołanie obrońca obwinionej, że sąd I instancji naruszył przepisy postępowania nie uwzględniając przy orzekaniu ujawnionego prawidłowo na rozprawie dowodu z dokumentu w postaci materiałów udostępnionych na szkoleniu z zakresu przeciwdziałania mobbingowi w (...) S.A. przez co dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia.

Tym niemniej jednak błąd ten, zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, może mieć znaczenie jedynie dla wymiaru kary orzeczonej wobec obwinionej, gdyż doprowadził do wymierzenia obwinionej kary niewspółmiernie wysokiej do popełnionego czynu.

Wbrew twierdzeniom obrońcy obwinionej, z dowodu w postaci materiałów szkoleniowych nie wynika w żadnym razie, aby nagrywanie rozmowy stanowiło preferowany, czy rekomendowany przez pracodawcę obwinionej sposób dokumentowania zachowań, które mogą mieć znamiona mobbingu, nie mówiąc już o tym, że nie ma w owych materiałach żadnej wzmianki pozwalającej sądzić, że dokonywanie takich nagrań może odbywać się bez wiedzy i zgody osoby nagrywanej.

Dodatkowo stwierdzenie obrońcy obwinionej, sformułowane w oparciu o ten dowód, że obwiniona dokonywała rejestracji wypowiedzi radcy prawnego M. S. bez jego uprzedniej wiedzy i zgody, a następnie dokonała próby wykorzystania tych nagrań, jedynie w celu ochrony własnych dóbr osobistych, a nie naruszenia dóbr osobistych pokrzywdzonego, nie znajduje logicznego powiązania z faktami z owego dowodu wynikającymi.

O ile bowiem można przyjąć, że obwiniona działała potencjalnie jedynie w celu ochrony swoich dóbr osobistych, to nawet mając na uwadze treść wskazanych materiałów szkoleniowych, należy uznać, że przewidywała i godziła się, że swoim czynem doprowadzi do naruszenia dóbr osobistych pokrzywdzonego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny stoi przy tym na stanowisku, że należy mieć także na względzie szczególny charakter zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego, z wykonywaniem którego wiąże się szczególnie obowiązek przestrzegania prawa oraz zasad etyki i godności, a także szczególna odpowiedzialność polegająca na przyjęciu wyższych standardów zachowania dla przedstawicieli tej profesji, a także wyższy stopień świadomości prawnej.

Wskazać także trzeba, że przytoczone przez obrońcę obwinionej orzecznictwo sądowe wskazuje jedynie na możliwość wykorzystania w postępowaniu sądowym dokonywanych uprzednio nagrań dźwięku, a nie przesądza, że zachowanie polegające na rejestrowaniu bez wiedzy i zgody wypowiedzi osób trzecich, nie może stanowić jednocześnie deliktu dyscyplinarnego. W szczególności zwrócić należy uwagę, że sam ustawodawca, mając na uwadze treść przepisu art. 168a Kodeksu postępowania karnego wskazuje na możliwość dopuszczenia dowodów, które zostały uzyskane za pomocą czynu zabronionego. Oznacza to, że z samego faktu uznania pewnych dowodów za dopuszczalne nie wynika jeszcze, że sposób pozyskania takich dowodów nie może być oceniony jako naruszający ustawę karną lub zasady etyki.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w niniejszej sprawie istotny jest ciąg zdarzeń, którego końcowym efektem było nagranie przez obwinioną rozmowy z pokrzywdzonym i próba wykorzystania tego nagrania przed Komisją Antymobbingową. Został on przez obwinioną zainicjowany a podejmowane przez nią działania nie miały charakteru realizacji prawa do obrony, a wręcz przeciwnie.

Mając jednak na uwadze całokształt materiału dowodowego ujawnionego w niniejszej sprawie, Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznaje, że stopień społecznej szkodliwości czynu obwinionej, nie uzasadnia ukarania jej karą orzeczoną przez sąd I instancji.

Tym samym, biorąc pod uwagę stopień społecznej szkodliwości czynu dokonanego przez obwinioną, oceniany w szczególności przez pryzmat okoliczności popełnienia czynu, postać zamiaru oraz motywacje obwinionej, należało zmienić wymierzoną obwinionej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas jednego roku, na karę pieniężną w wysokości 10.000,00 zł, której stopień dolegliwości uznać należy za adekwatny do popełnionego przez obwinioną przewinienia dyscyplinarnego. Nie eliminuje ona czasowo radcy prawnego z rynku usług prawnych, ale stanowi poważną sankcję

finansową, która powinna skłonić obwinioną do refleksji nad własnym zachowaniem i przestrzegania zasad etyki w dalszym życiu zawodowym.

Dodatkowo - stosownie do art.65 ust.2a ustawy o radcach prawnych, Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł wobec obwinionej karę zakazu wykonywania patronatu na okres 1 roku, biorąc pod uwagę zarówno charakter przewinienia dyscyplinarnego oraz okoliczności jego popełnienia.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono na podstawie przepisu art. 70⁶ ust. 1 - 3 ustawy o radcach prawnych.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.